І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 199. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ЖОВТНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 23, 1964 No. 199. VOL. LXXI.

ГОЛДВОТЕР ОЦІНЮЄ ЗМІНУ В КРЕМЛІ ЯК ЗАГРОЗУ. БАЛАЧКИ ПРО ВІЙНУ ЗАГРОЖУЮТЬ МИРОВІ — ДЖАНСОН

Філядельфія, Па. — В середу республіканський кандидат на президента сенатор Беррі Ґолдвотер, промовляючи в телевізійній стації, заявив, що скинення Хрущова є ознакою того, що прийде до порозуміння між СССР і комуністичним Китаєм, і внаслідок того „комуністична небезпека станеться більшою для ЗДА". Голдвотер промовляв на телевізійній стації Амерекен Бродкастінґ Компані, і його промову передавали по цілій країні. Промова республіканського кандидата була в дійсності відповіддю на недільну промову до американського народу президента Джансона про значення змін в Кремлі і про китайську атомову бомбу для безпеки ЗДА та вільного світу. Сенатор Ґолдвотер сказав, що ці дві події є дуже важливі для ЗДА, бо вони є „викликом" і одночасно дають нагоду для відповідної реакції. На думку сенатора Ґолдвотера політика урядів Кеннеді - Джансона у відношенні до СССР та інших комуністичних держав є „вповні неуспішною". Демократичні уряди вирізнюють між комуністичними країнами „добрі" і „злі" держави, і це дало внаслідку те, що не вдалось стримати поширювання комунізму та атомової зброї в комуністичному світі. Ґолдвотер нарікав на те, що уряди Кеннеді - Джансона продавали на догідних кредитових умовах збіжжя для СССР тому, що уважали Хрущова за „доброго комуніста". Таким способом уряд допоміг ворогам в клопоті, і тепер СССР та комуністичний Китай стоять перед об'єднанням. Промовляючи у Вест Честері Голдвотер твердив, що американський уряд своєю політикою причинився до об'єднання комуністів, хоч ще недавно вільний світ мав перед собою розсварених ворогів. Преса пригадує, що перед скиненням Хрущова Ґолдвотер постійно заявляв, що існує розкол між Москвою і Пейпінґом. Це саме він говорить і тепер, але додав до цього, що Хрущов минулого літа трохи лиш був поширив тільки тактичні розходження між СССР і Китаєм. Ґолдвотер казав, що президенд Джансон так є захоплений різницями між комунізмом в різних державах, та „мирною коекзистенцією з комуністами", що він навіть не може оцінити тієї зміни, що тепер сталася в Кремлі, де до влади прийшли нові люди, що плянують вповні замиритися з Китаєм. У Вест Честері слухали Голдвотера 8 000, в Аппер Дербі — 4 000, в Південній Філядельфії — 3 000 і 5 000 перед готелем Беллвю Стратфорд. На одних зборах мала група присутніх голосно скандувала, що вона за „Л.Б. Дж. на президента". Ґолдвотер припинив промову і запитався „Хто впустив сюди Боббі Бейкера?"

Ст. Луїс, Мізурі. — Президент Джансон 21-го жовтня вів виборчу кампанію в трьох стейтах: Огайо, Іллиной та Мізурі. Промовляючи в Акронському університеті в Акроні, Огайо, Президент говорив про те, що балачки про війну завжди загрожували мирові. Президент брав до уваги в своїй промові в Огайо те, що в цьому стейті сильні впливи республіканців і що там ще є сліди давнього ізоляціонізму, який колись підтримував консервативний сенатор Роберт Тефт. Президент сказав, що не може добитися миру той, хто не має віри в можливість тривкого порозуміння між державами, і той, хто передбачає війну. Майбутнє людства не можна передавати в руки людей, які перекреслюють ті всі договори, які заключили ті, що дбайливо стараються про безпеку цієї країни, — казав Президент. Джансон промовляючи 21-го жовтня до 25 000 маси в долині міста в Ст. Луїс, Мізурі, сказав, що отой „батіг", яким республіканські кандидати очорнюють демократів, починає спричиняти те, що численні республіканці залишають свою партію та її кандидата на президента сенатора Беррі Ґолдвотера. Президент говорив про це у зв'язку з цим, що під час його промови нечисленні особи запитами переривали йому промову. Джансон припинив виборчу кампанію на те, щоб відвідати недужого колишнього президента Гаррі С. Трумана в Кензас Ситі в шпиталі. Труман видужує з того, що зломив собі два ребра, впавши в лазничці в своєму домі. Труман сказав Джансонові, що він більше турбується тим, щоб у виборах переміг Джансон, ніж в 1948-му році журився своїм власним вибором. Президент в промові до виборців у Ст. Луїс гостро виступив проти очорнювання демократів республіканцями. Він сказав, що республіканські кандидати є в розпачі, і тому користуються нечесними засобами в поборюванні демократів.

Президент закликає закінчити страйк в Дженерал Моторс

Дітройт. — Президент Джансон видав 19-го жовтня заклик із Білого Дому до робітників і дирекції Корпорації Дженерал Моторс, щоб якнайскорше закінчити страйк в автомобільній промисловості, який триває вже майже місяць, і який із кожним днем спричиняє великі втрати американській економіці, і який спричинив безробіття більше як 300,000 робітників, бо тратять працю ті робітники, які працюють в промислах, що є залежні від автомобільного промислу, як сталеварі і в скляному промислі. Страйк почався в Дженерал Моторс 25 жовтня, бо не погодилися в різних місцевих проблемах. Загальний контракт підписала Спілка Автомобільних Робітників ще 5-го жовтня, але пізніші переговори між окремими представниками місцевих відділів та окремими фабриками Дженерал Моторс не дали задовільних вислідів, і почався страйк.

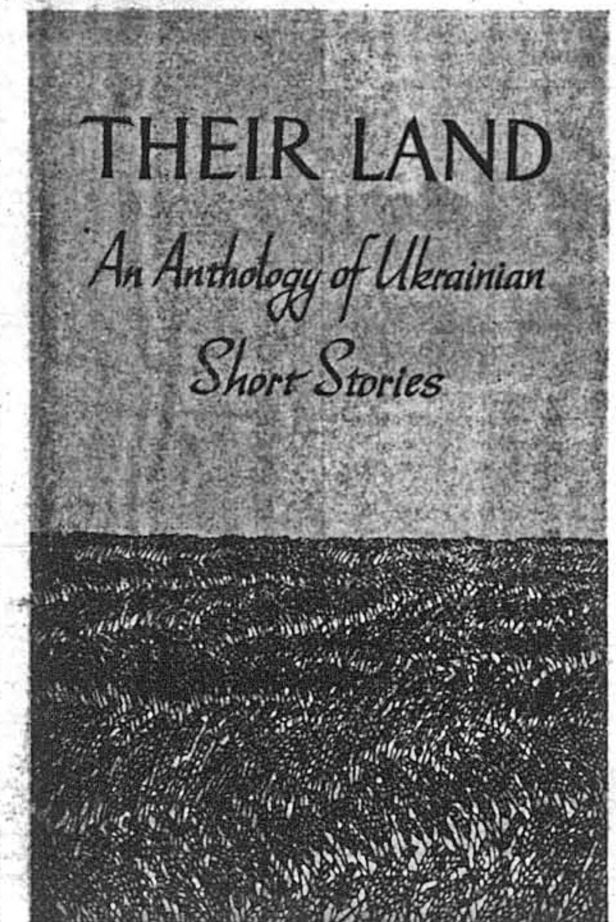
В АМЕРИЦІ

● **Окрема республіканська комісія твердить**, що „цивільна ієрархія" в Департаменті Оборони притишує голоси військовиків в справі нової зброї. Але представник секретаря оборони назвав невірним це твердження. Республіканці погоджуються з тим, що ЗДА своєю збройною могутністю перевищують своїх потенціяльних противників, але твердять, що це є наслідок урядування президента Айзенгавера.

● **Представник Комісії Цивільної Служби** стверджує, що Волтер В. Дженкінс, який мусів зрезиґнувати зі становища президентського співпрацівника в Білому Домі на домагання президента Джансона, має право дістати пенсію, бо він працював довший час в Конґресі ЗДА і у федеральному уряді. Висота його пенсії ще не є відома, бо її треба буде викомбінувати на основі двох пенсійних систем: для конґресових працівників і для затруднених у федеральному уряді.

АНГЛОМОВНА АНТОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЗИ ПОЯВИТЬСЯ ЗАВТРА У В-ВІ „СВОБОДА" КОШТОМ ФОНДУ Д-РА ЛУКИ МИШУГИ

Джерзі Ситі. — "THEIR LAND" — це заголовок нової поважної і важливої української публікації в англійській мові: антології українських оповідань, що появиться з датою суботи, 24-го жовтня 1964 у видавництві „Свобода" накладом фонду сл. п. д-ра Луки Мишуги. Книжка має 325 сторінок друку на доброму книжковому папері, тверду полотняну обкладинку та обгортку у мистецькому виконанні артиста-графіка Якова Гніздовського і на її зміст склались: Передмова проф. Кларенса Меннінґа, вступна стаття „Українські короткі оповідання" д-ра Луки Луцева, біо-бібльоґрафічні нотатки Богдана Кравцева про надрукованих у книжці авторів та оповідання: Івана Франка „Малий Мирон" і „Грецева шкільна наука", Ольги Кобилянської „Природа", Михайла Коцюбинського „Поєдинок", „На камені" і „Сміх", Модеста Левицького „Погана дорога" і „Страшна ніч", Лесі Українки „Розмова", Василя Стефаника „Вона-земля", Леся Мартовича „Відміна", Богдана Лепкого „Цвіт щастя" і „Дідусь", Марка Черемшини „Злодія зловили", Володимира Винниченка „Голод", Юрія Клена „Пригоди архангела Рафаеля", Олександра Довженка „Незабутнє", Леоніда Мосендза „Людина покірна", Григорія Косинки „Фавст", Аркадія Любченка „Кров", Юрія Липи „Петька Клин", Анатоля Курдидика „Три королі й одна дама", Олега Лисяка „Діснбісифу", Івана Керницького „Стара газета" та Івана Смолія „Дівчина з Винниці". Книжку зредаґував Михайло Лучкович, літературну редакцію і коректу перевів Зенон Снилик. У композиції збірки видавництво силою обставин мусіло керуватись наявністю готових уже перекладів на англійську мову і тому в збірку не включено ряд авторів, які в такій антології повинні б займати навіть передове місце, про що також згадує проф. Меннінґ у своїй передмові. Тим не менше ця книга є першою того роду більшою публікацією та вперше знайомить англомовного читача з широким колом українських авторів та великим засягом тематики їхніх творів. Тому, що більшість дотеперішних англомовних публікацій на українські теми відносились переважно до історії, змагань і творчости українського народу, ця книжка дає зразки самої творчости і вперше знайомить англомовного читача з характером таких популярних в англомовниму читацькому світі коротких оповідань українських авторів та в більшості з українською тематикою. Опубліковано цю книжку також з думкою про англомовних читачів українського походження, зокрема з думкою про народжену і виховану вже в Америці другу і третю українські генерації, які свідомі свого українського походження і ним гордяться, але не всі з них володіють настільки українською мовою, щоб могли познайомитись із зразками українського красного письменства в оригіналі. Згідно з опінією знавців, книжка належить до тих, від яких „не можна відірватись", як хто вже почне її читати. Ціна книжки, не зважаючи на великі кошти її друку та на обмежений до 3,000 примірників тираж, тільки п'ять долярів. Книжку можна набувати в книгарні „Свободи".

Обкладинка Англомовної Антології роботи Якова Гніздовського

Управа КПШ оглянула проєкт фільму про відкриття пам'ятника та відбула наради

Ню Йорк. — В середу, 21-го жовтня ввечері, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки Управа Комітету Пам'ятника Шевченкові та деяка кількість громадян оглянули закінчену вже підготову проєкту документального фільму з найбільш величавих урочистостей історичного відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні 27-го червня ц. р. Фільм, приготований режисером Юрієм Тамарським і Ярославом Новицьким за сценарієм Леоніда Полтави, виконаний в живих кольорах та робить могутнє враження своєю документальністю і красою. Після показу фільму відбулися наради Управи Комітету, під час яких найбільше уваги приділено справі фільму та, ствердивши його документальність і майстерність, висловлено ряд завваг і побажань щодо деяких вдосконалень ще перед випуском фільму для публічного показу. Обрано окрему комісію, яка разом з режисером і автором сценарія має перевірити можливості переведення цих удосконалень. Комітет у дальшому познайомився ще зі станом викінчування робіт при оформлюванні площі, на якій стоїть пам'ятник і вкінці схвалив, щоб 16-го січня 1965-го року відбути пленарні наради Комітету Пам'ятника Шевченкові з кінцевими і повними звідомленнями про всі справи, зв'язані з поставленням пам'ятника та його відкриття. Нарадами проводив екзекутивний директор Комітету Йосип Лисогір і в них, крім нього, взяли участь: заступник голови КПШ проф. Ол. Архімович, секретар д-р Ярослав Падох і касир Ігнат Білинський та члени Управи: проф. Осип Андрушків, проф. Гр. Костюк, Святослав Гординський, Василь Мудрий, дир. Юліян Ревай, мґр Іван Винник, проф. Мих. Лисогір, А. Осадца і А. Драган.

Українські артисти виступлять на телевізії

Філядельфія. — Уже третій рік під ряд телевізійна станція WFIL-TV Channel 6 (русло 6) запрошує нашу популярну співачку Наталію Сімон Андрусів до програм, присвячених культурі різних народів. В минулих двох роках пані Андрусів презентувала пісні: французькі з 18-го століття з циклю т. зв. пасторалів, та пісні еспанського репертуару. Цього року 28-го жовтня Наталія Андрусів виступить на тій же телевізійній станції, але тим разом — вдалося їй включити до програми й українську частину. В програмі виступить також відоме нашому громадянству музичне тріо з Петром Прусом, й український народний танок виконає недавно прибула з Південної Америки балерина Ніна Сулима. В українській частині програми усі виконавці виступлять в українських народних одягах. Буде це справді рідка нагода побачити й почути наших мистців на американській телевізії. Передача відбудеться, як згадано, дня 28 жовтня точно о год. 9.45 рано.

Наталка Андрусів

Новий британський уряд переведе редукцію видатків на зброєння

Лондон. — Новий британський уряд Партії Праці розпорядив переведення докладної перевірки коштів різних проєктів зброєння, започаткованих і ще не зреалізованих консервативним урядом. В першу чергу стосується це проєкту супersonічного літака, який був би пасажирським літаком, але мав би також велике значення для військового летунства. Його мали збудувати спільними коштами Британії і Франції. Ті кошти первісно обраховувано на 200 мільйонів дол., але вони зросли до яких 500 мільйонів. Цей літак, званий „Конкорд", мав бути найбільшим також політичним вузлом між Францією і Британією в часі теперішнього прохолодження відносин між тими двома державами. Уряд Партії Праці ставиться теж критично до згоди попереднього уряду на купно американських атомових ракет типу „Поляріс" до британських підводних човнів. Зречення Британією з обох тих проєктів коштувало б їй всеодно поважну суму титулом рекомпенсати за зламання умови. Те саме стосується будови проєктованої спільної британсько-французької ракети з повітря на землю. Нові правителі Британії вважають ці різні проєкти за „престижеві", які не варті таких великих грошових витрат. Ця справа буде головною темою найближчих британсько-американських розмов у Вашинґтоні.

КАСІД закликає до перевибору сенатора Дадда

Ню Йорк. — Конференція Американців Центрального і Східнього Европейського Походження (КАСІД), що репрезентує центральні організації громадян українського, польського, угорського, литовського та іншого центрального і східньо - европейського походження, виступила із закликом до вирорців стейту Коннектикат, щоб вони під час найближчих виборів віддали свої голоси та перевибрали на сенатора ЗДА з того стейту Томаса Й. Дадда. У схваленій одноголосно резолюції в цій справі дослівно сказано:

„Тому, що сенатор Томас Дадд завжди був чемпіоном волі дома і закордоном, і тому, що він у Сенаті ЗДА був найзавзятішим і найбільш успішним опонентом комуністичної тиранії, і тому, що він так вимовно піддержував справу поневолених націй Европи, тому отже Конференція Американців Центрального і Східнього Европейського Походження погоджується із заявою Крайового Безпартійного Комітету для Дадда, що перевибір сенатора Томаса Й. Дадда є справою крайового порядку, яка переходить межі стейту та закликає делеґатів і організації, зв'язані з КАСІД, однодушно піддержати Томаса Й. Дадда для перевибору до Сенату ЗДА та висловлює надію, що громадяни стейту Коннектикат польського, українського, угорського, естонського, литовського, румунського, латиського, чеського і словацького, болгарського і альбанського походження в недалеких виборах виявлять сенаторові Даддові свою однодушну піддержку, незалежно від їхньої партійної приналежности".

Сенатор Томас Й. Дадд

Сенатор Дадд відомий зокрема громадянам українського роду із своїх безчисленних виступів в користь допомоги українським визвольним змаганням та в поборюванні большевизму. Сенатор Дадд зі свого боку звернувся окремим закликом до своїх виборців українського роду, про що буде мова в чергових виданнях „Свободи".

ФРАНЦІЯ ПОГРОЖУЄ ВИСТУПОМ З ЕЕС

Париж. — Франція загрозила, що вона виступить з Европейської Економічної Спільноти (Спільного Господарського Ринку), якщо до кінця цього року не прийде між її членами до згоди щодо цін на хліборобські продукти, в першу чергу — на зерно і муку. В імені французького уряду склав таку заяву міністер інформації Ален Пейрефіт безпосередньо після засідання ради міністрів в минулу середу 21 жовтня ц. р., на якому головував президент Шарль де Ґолль. Це було перше засідання французьких міністрів під проводом де Ґолля від часу, як він вернувся з подорожі по Південній Америці. Це рішення французька рада міністрів прийняла на основі звідомлення, що його склав міністер хліборобства Едґар Пісані з міністеріяльного засідання Европейської Економічної Спільноти, яке відбулося в Брюсселі попереднього дня. До Европейської Економічної Спільноти належить Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. Спір за уодностайнення цін на хліборобські продукти існує головно між Францією і Західньою Німеччиною. У Західній Німеччині ціни на зерно є куди вищі від французьких, внаслідку чого французькі хліборобські продукти значно дешевші, мають багато кращі можливості на експорт. Німеччина вимагає від Франції, щоб вона підвищила свої ціни, а Франція від Німеччини — щоб вона ті ціни обнизила. Західньо-німецький канцлер Людвіґ Ергард, економіст і один з творців цієї могутньої західньо-европейської економічної організації, противиться обниженню німецьких хліборобських цін не тільки тому, що тоді держава мусіла б дати поважне відшкодування хліборобам, але й із внутрішньо-політичних причин, щоб не насторожувати проти себе маси хліборобського населення з увагою на парляментарні вибори в наступному році. Французький президент Шарль де Ґолль заявив, що поки західньо - европейські членські країни Европейської Економічної Спільноти не виступають в справах хліборобської продукції одним фронтом — немає сенсу переговорювати про ці справи з Америкою. Ще за президента Кеннеді започатковано переговори між ЗДА і Европейською Економічною Спільнотою щодо зміни митних імпортово - експортових тариф на різні продукти сільського господарства — в отих шістьох західньо-европейських країнах та в Америці. Західньо - німецький міністер хліборобства д-р Вернер Шварц заявив, що коли б Франція виконала свою погрозу й розбила Европейську Економічну Спільноту, то цим в першу чергу найбільше пошкодить сама собі. Ця справа ще більше напружила відносини між Францією і Західньою Німеччиною, цими двома близькими союзниками.

Вселенський Собор дебатує про війну, мир, поділ дібр і контролю народин

Рим. — Вселенський Собор почав в минулий вівторок дебатувати над 28-сторінковим проєктом декрету про „Церкву в новітньому світі". Цей проєкт охоплює такі справи, як відношення Церкви до проблем війни і миру, до розподілу матеріяльних дібр у сучасних суспільствах, контроля над народинами, себто відношення до популяційної проблеми і ін. Зараз у першому дні дебат промовляло сім кардиналів, між ними нюйоркський кардинал Френсіс Спелман і шикаґівський кардинал Альберт Маєр, які заявилися в принципі за всіма тезами того проєкту. Зате проти нього промовляв кардинал Ернесто Руффіні з Сицилії, який закликав до передаґування того проєкту по лінії Енциклік —з рр. 1878-1903, себто до збереження всіх давніх консервативних принципів. Заторкнені в тому декреті проблеми такі широкі і складні, що всі понад 2.000 учасників Собору здають собі справу, що треба такий декрет всебічно розглянути. Тому поглиблюється думка, що в цьому році Вселенський Собор не закінчиться та що відбудеться ще його четверта сесія в наступному році.

Камбоджа зголосила внесок на прийняття Комуністичного Китаю до ОН

Об'єднані Нації. — Камбоджа зголосила в середу 21-го жовтня вимогу до генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта, щоб у денний порядок найближчої сесії Генеральної Асамблеї вставити точку про „відновлення прав Китайської Народної Республіки в Об'єднаних Націях". Камбоджа була першою азійською країною, яка вислала комунокитайському урядові депешу із висловами „радости" з приводу першого китайського атомового вибуху. Від останньої Генеральної Асамблеї Франція визнала Комуністичний Китай і згаданий вибух атомової бомби підніс престиж Комуністичного Китаю, проте американський амбасадор Адлей Стівенсон висловив переконання, що й у цьому році Комуністичний Китай не буде допущений до Об'єднаних Націй. На минулій сесії 57 країн висловились проти Комуністичного Китаю, 41 „за" і 12 стрималось. Вільні китайці передбачують, що хоч теперішнє голосування буде корисніше для китайських комуністів, все ж Вільний Китай матиме за собою більшість яких 6 до 8 голосків. Камбоджа, Об'єднана Арабська Республіка, Малі і Ґвінея — це найбільші теперішні адвокати Пейпінґу з Африки, а Альбанія — з Европи.

У СВІТІ

● **182 різнонаціональні католицькі** видатні учені, лікарі й професори з 12 різних країн післали Папі Павлові VI меморандум, прохаючи його, щоб Католицька Церква перевірила своє доґматично непоступливе становище щодо контролі народин. Підписані на тому меморіялі звертали увагу на великі зміни, які зайшли у популяції світу, продукції харчів, розвитку медицини, фізіологічній і психологічній ділянках, проблемах фахової праці при повному зрівнанні мужчин і жінок і т.д.

● **У Південному В'єтнамі** від двох років нема сліду по 17-ох американських громадян, в тому числі одної жінки. Є між ними п'ять військових пільотів, один лікар і два його асистенти, урядовець американської Аґенції для міжнародного розвитку, чотири старшини. Американські чинники переконані, що всі вони живі та знаходяться в руках комуністичних партизанів, які тримають своїх в'язнів і полонених в повній ізоляції від світу.

● **Індонезійський президент-диктатор Сукарно**, ідучи з конференції „нейтральних" в Каїро до юґославського Тіта через Рим, був на приватній авдієнції у Папи. В офіційному комунікаті — Сукарно прославляв льояльність індонезійських католиків, а Папа висловив надію, що Індонезія „житиме в мирі і любові" з своїми сусідами і цілим світом. Відомо, що Сукарно веде войовничо - імперіялістичну політику по лінії китайських комуністів.

● **До Об'єднаних Націй** прибув вже новий британський амбасадор, делеґований соціялістичним урядом Гарольда Вільсона. Є ним сер Гю Фут, що його віддавна знав американський амбасадор в ОН Адлі Стівенсон. Попередній британський амбасадор, сер Патрік Дін, від'їхав з Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Герберт Гувер

Смерть Герберта Гувера на 91-му році життя приводить на пам'ять перетворення З'єднаних Держав Америки в могутню, новітню промислову державу на переломі минулого і цього сторіччя, першу і другу світові війни, добу прогібіції з її світлами й тінями, добу великої депресії, харитативну місію Америки на світову скалю і понад усе це — велич людини і безмір діл, що їх вспілі виконати ініціятивна, енергійна, працьовита людина. Життєпис Герберта Гувера — цікавіший за не одну фантастичну повість. Син бідного коваля, круглий сирота на 10-му році, що жив під опікою своїх „дядьків і тіток" і був гордий, коли мав у кишені „аж" 20 центів, — бюровий хлопець на послугах, — студент коледжу й ентузіяст футболу, — гірничий інженер, — дослідник мінеральних покладів у різних країнах Европи, Азії й Австралії, — оборонець Тієнтсіну проти боксерських повстанців — співвласник копалень, — мільйонер, — керівник добродійної акції під час і після першої світової війни, — міністер торгівлі — 31-ий президент З'єднаних Держав, — чоловік, що його прославляли і гудили, — оптиміст і активіст буквально до останніх тижнів свого довгого життя...

З іменем Герберта Гувера пов'язані різні поняття, він став наче живим символом різних гасел, принципів і уявлень. Гувер був звеличником „незламного індивідуалізму" і противником встрявання держави в усі справи, що їх повинні ладнати приватна ініціятива, стейти і громади. Він був послідовним прихильником зрівноваженого бюджету і противником державних видатків без фінансового покриття. Тому йому приписували вину в господарській кризі, яка почалася крахом на нюйоркській біржі 29-го жовтня 1929-го року. Однак ця криза виникла через сім місяців після того, як вибрано його на президента, отож причини її сягали куди давнішого часу. Його виною було те, що він не мав досвіду в ладнанні з Конґресом, що не був популярним трибуном, що став вигідним для опозиції предметом атак, як „заскорузлий консерватист" і „протектор великого бизнесу", дармащо насправді був завжди звеличником поступу і своє розуміння людської нужди доказував харитативними місіями на небувалу до того часу ґльобальну міру.

Герберт Гувер перейде до історії, як державний муж - політик - економіст, який став у 1933 р. найбільш, мабуть, популярною в країні особою. Своєю залізною енергією, своєю простолінійною вдачею й гігантською працьовитістю він зумів упродовж наступних років здобути назад любов і пошану народу. Демократичний президент Труман і республіканський президент Айзенгавер просили його очолювати комісію для усправлення державного апарату. Він стояв понад партіями і понад націями. Зокрема, український народ пам'ятає його допомогу під час голоду 1921-го року: наскільки кращою була б та його місія, коли б він не мав до діла з комуністичним режимом.

Це була людина чину і людина великого серця. Тому слушно, що вся Америка по ньому в жалобі.

Наша проблема

Великі й далекосяглі своїм значенням події зайшли в світі впродовж минулого тижня. Зник з поверхні політичного життя дотеперішній совєтський диктатор Нікіта Хрущов, що погрожував „угробити" світ, і на його місце стали інші, щоб продовжувати ту саму політику. Червоний Китай провів успішно першу пробну експльозію атомової бомби. В Англії прийшли до влади лейбористи. Важливі проблеми розглядає й вирішує Собор Католицької Церкви у Ватикані. В Америці доходить до своєї кульмінації виборча кампанія. Події чергуються з великою швидкістю і часто з великими несподіванками, що становить поважну проблему для кожної періодичної публікації. Згадав про це в своїх оголошеннях „Лайф", інформуючи, як то останнє число цього тижневика було вже в процесі друку, коли прийшла вістка про усунення від влади Хрущова, і все треба було в редакції починати наново.

Українська вільна преса має ще й свої окремі проблеми. Для неї до міжнародних подій долучуються ще й власні події, які в останніх тижнях і місяцях розбурхали плесо нашого суспільного життя. „Світла і тіні" встановлення та відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні все ще є предметом публічного обговорювання і дебат. З кінцем тижня відбудеться в Честері, в Пенсилвенії, Собор Української Православної Церкви, в підготові до якого були деякі проблеми, що глибоко хвилюють нашу публічну опінію, а то й викликають та розпалюють пристрасті. Постали розбіжності й суперечності думок відносно ведення — без порозуміння з місцевою церковною владою — акції збирання підписів на петиціях до Апостольської Столиці в справі створення українського патріярхату. Загострились деякі групові суперечності. З кінцем липня відбувся Великий Збір Українських Націоналістів, а на наступний рік плянується сесія Української Національної Ради.

Реєстр цих подій і справ можна було б продовжувати. Але не про них мова в цьому коментарі. Мова про проблему, яку ці події і справи створюють для нашої преси, і не самі по собі, але з уваги на становище і відношення нашої читацької публіки.

Беручи справу нормально, ніяка така проблема не повинна існувати. Преса бо має основне і перше завдання — інформувати своїх читачів швидко, точно і об'єктивно про всі важливіші події, з думкою, що наймудрішим народом є той, який найкраще поінформований.

Тим часом саме у виконуванні цього основного завдання наша преса має значні труднощі. Поперше — вістки, які приходять з українських джерел, не тільки не повні, але часто й тенденційні. Тому в основних справах таку вістку рідко коли можна подати без відповідної провірки, а це вимагає не тільки часу, але й апарату та засобів, що в умовинах праці нашої преси обмежені. Подруге — відношення нашої читацької публіки до подаваних у пресі інформацій. Рідко коли трапляється, щоб не тільки хтось із читачів, але й з наших політичних чи інших груп не мав застережень і не докоряв, а то й лаяв газету за те, що вона подала вістку, яка даному читачеві чи групі не подобається, нехтуючи наявним фактом, що газета подій не створює, а тільки про них інформує в міру своїх можливостей, а своє становище до тих подій з'ясовує в редакційних коментарях.

Це й є головною проблемою нашої преси. Якщо б ми цієї проблеми позбулися, ми рівночасно позбулися б і не одної, здавалося б, „проблеми" з нашого суспільного життя, бо вона перестала б бути проблемою або її багато легше можна було б полагодити, якби наша преса мала можливість та засоби здобувати і друкувати вичерпні правдиві вістки про всі важливіші події в нашому житті. Цю нашу проблему можна легше й швидше розв'язати при більшому зрозумінні збоку читачів і громадянства, при їх моральній і матеріяльній допомозі.

Улас Самчук

ПРОБЛЕМА ОДНОГО ДОЛЯРА

Нещодавно в газеті „Українські Вісті", що виходить у Німеччині, появилася вражаюча стаття талановитого поета Богдана Рубчака — „Про фотографію болючих відсутностей", яка дітко обговорює одну з наших засадничих національних прикмет — брак почуття міри й пропорції при вирішуванні певних наших завдань.

Мені ця стаття пригадала одну мою власну репліку приблизно на цю ж тему з-перед тридцяти років, опубліковану в львівському журналі „Вістник", яку я назвав „Крик в порожнечу". На той мій „крик" відгукнулося чимало наших громадян, а між ними також Леонід Мосендз та Юрій Липа. Нас вражали тоді також „болючі відсутності", але не на одній тільки фотографії однієї імпрези, а в цілому комплексі нашого організованого культурно - громадського життя взагалі.

Вражала неприховано виразна риса нашого суспільства — його невразливість до вимог і потреб такого важливого сектору національної культури, як мистецтво — літератури, театру, музики, малярства, тобто саме того основного джерела, з якого черпала і черпає життьові соки сливе ціла структура нашого прогресу відродження.

Вражала неспівмірність уваги, трактування, оцінки... З одного боку культ і обожнювання у вияві Шевченка і взагалі минулого, а одночасно якась засаднича інертність до цієї самої справи в її сучасній життьовій дійсності.

Від часу нашого „крику" змінилося багато на плянеті, але, здається, нічого не змінилося у випадку цієї аномалії. Як і за Грінченка, так і за Осьмачки, український письменник писав свої твори на ходу, видавав їх принагідно, жив з ласки особистих друзів, займав останні з останніх місця в градації суспільних вартостей, не користався ніякими громадськими фондами, а коли вмирав — його ховали і ставили пам'ятник з випадкових пожертв.

Не так давно один з видатних громадських діячів давав публічне виснення, „для чого нам потрібний Шевченківський фонд", при чому були згадані всі наші потреби, за винятком того, що робив сам Шевченко. Література й мистецтво і тут були винесені поза рямці потребуючих, вони й тут належали до "болючих відсутностей", дармащо від них засадничо більше вимагається.

Одначе, на нашу думку, було б рішуче замало обмежити все це лише критикою, наріканнями, взаємообвинуваченнями. Обвинувачувати в цьому кого б то не було далеко не розв'язує проблеми, а скорше її комплікує. Так, ми можемо бути провінціялами, дрібними міщанами, незграбними снобами, але не можна переочувати також і того, що наша суспільна структура дала докази дуже солідного національного вияву. Коли наші суспільні інституції на американському континенті знайшли місце в столиці ЗДА для пам'ятника нашому поетові, коли вони приєднали до цього діла Президента держави і її Сенат, коли вони скликали на одну імпрезу сто тисяч наших громадян і витратили сотні тисяч долярів, то це, далебі, не така вже буденна подія. Хотілося б хіба додати, що така акція мала б бути не якимсь закінченням, а скорше початком, а також хотілося б шукати і знайти більш раціональне й потрібне вирішення чергових наших завдань цього самого характеру. Земля крутиться, події наростають, процес розбудови нашої культури не сміє зупинитися.

Наприклад, коли брати проблему розбудови нашої духової культури, в якій книжка грає першорядну ролю, то будучи уважними, мусимо ствердити, що протягом цілої історії нашого відродженецького і визвольного періоду, особливо по цей бік барикад, ми, либонь, не мали ні одного справжнього, клясично висловленого видавництва, за зразками великих, світових цього роду підприємств. Із солідним операційним капіталом, із своїм власним ринком збуту, повним видавничим завантаженням, яке належало б до світового союзу видавництв, нотувалося б на біржі цієї промислової галузі, шукало виміни своїх видань з іншомовними виданнями і давало б своїм авторам не символічні, не жебрацькі, а справжні, учинні гонорари.

Як піднесло б це нашу справу, які створило б нові перспективи роботи, як додало б сили й надії тим, що цим займаються, і скільки було б збережено від затрати нічим незамінимої національної творчої енергії. І яку нову силу додало б це нашій визвольній акції. Опанувати світ силою своєї культури, це значить наполовину з'єднати його силою політики і силою зброї.

Але у нас самий такий натяк звучить звичайно, як якась фантастична утопія і питання — чому? На першому місці, очевидно, стоїть питання початкового капіталу. Де його взяти? Алеж ми вже маємо сотні тисяч безперечно свідомих, національно-оформлених громадян, доказом чого був той самий Вашинґтон. Чому ми мали б складати пожертви лише на пам'ятник? І лише з металу? Чому б не пам'ятник живим ділом? Для майбутнього, для продовження життя, для перемоги? Просто не хочеться вірити, щоб поміж тими сотнями тисяч знайшовся бодай один, який відмовився б уділити для цієї справи із свого господарського бюджету тільки одного доляра. А саме в цьому долярові криється вся проблематика цієї справи. Від цього одного доляра можна б почати акцію великих мільйонів, і не акцію матерії, але й акцію духа.

Але чому справді ось така блискуча схема можливостей мусить звичайно залишатися одночасно безнадійною утопією? Правдоподібно тому, що ми засвоїли собі одно дуже затверділе переконання: що наші Шевченки, що їх діло, що ціла наша духова культура — це те саме, що звичайні гриби, які ростуть самі від себе в лісі, і як довго існує такий ліс, так довго будуть і гриби. Якось змінити таке переконання, це значить перейти від утопії до реальности. Знайти елексир, яким можна було б збудити від летаргії цю проблему — одно із найважливіших завдань наших високих і найвищих організацій та установ. Знайти дорогу до того одного доляра у кишені сотень тисяч наших громадян — не менше завдання, як і пам'ятника нашому поетові на площі Вашинґтону...

ДЕ НАША МОЛОДЬ?

У зв'язку з статтею п. Мирона Куропася п. н. „Де наша молодь?" розгорнулась на сторінках „Свободи" дискусія, в якій узяли участь наші авторитетні педагоги і виховники. Нижче подаємо витяги з ще кількох надісланих до редакції статтей, на цьому дискусію закінчуємо, резервуючи ще кінцеве слово для проф. Мирона Куропася, автора дискутованої статті. — Ред.

... Що хотів осягнути п. М. Куропась своїми статтями, тяжко збагнути, якщо зважити, що є він одним з чільних діячів МУН, а при цьому педагог. Але запросини до дискусії не повинні остатися без відгомону.

До недискусійних належить авторове запитання, де наша молодь, і його на те відповідь, а саме — в кіно, на перегонах, на пляжах та ін. Тут треба справити помилкове твердження автора: ми не питаємо, де наша молодь, тільки питаємо, чому її немає там, де вона повинна бути?

Було б побажаним, щоб автор виклав ясно, як практично має виглядати „відкультурнення". Якщо треба мавпувати тих „джентлменів", які на вулиці свищуть або лежать на раменах своєї товаришки в кіно, тоді таке „відкультурнення" дійсно буде „гавканням до місяця".

Нічим не потверджений закид автор кинув молоді, мовляв, „поширюймо тему льояльности до Америки і Канади, пов'язуючи її з боротьбою за незалежність України". Чи автор зустрічав когось із молоді, що був би „не льояльний?" Це тяжкий закид. Також льояльність не має нічого спільного з боротьбою за незалежність України.

Асиміляції легко піддаються тільки ті одиниці, які не вірять у свої сили, одиниці слабі духом, одиниці слабого характеру, одиниці, які не можуть похвалитися етикою й мораллю, що є й остане ться завжди підставою існування кожної нації.

Асиміляція для нас не є страшна, бо ми сильні характером, сильні духом, шануємо свою гідність й неможливо нам скинути із себе тисячі років нашої культури.

Роман Кришітальський

* * *

В першу чергу потрібно налагодити навчання в наших недільних школах. Не є таємницею, що ці школи в більшості за своєю програмою й методами навчання не відповідають своєму призначенню. А проте, при добрій організації можна багато зробити, використовуючи вільні години в п'ятницю, суботу й неділю для українського навчання, а також для справ національного виховання. Для цього потрібно: а) забезпечити школу відповідними педагогічними кадрами, б) подбати за учнями, й в) створити відповідні умови для навчання. Здається мені, що завинили тут самі вчителі: вони не проявили належної активности, не організували своєї спілки, як лікарі, лісовики чи інші, і розсипались в еміґрантськім середовищі. Отже, треба створити в ЗДА чи в Канаді відповідний заклад, в якому готувались би українські педагогічні кадри. Поруч з цим потрібно забезпечити школи уніфікованими програмами, запровадити клясну систему навчання, виготовити підручники з єдиним правописом. Запровадити періодичні конференції для покращання методів навчання.

Петро Чуйко

* * *

... Головну ролю в збереженні української молоді відіграє родинний дім — батьки, якщо вони мають вплив на своїх дітей, тобто контролюють телевізійні програми, дбають, щоб діти говорили вдома лише по-українськи та відвідували українські Богослуження. Це є справа всього українського громадянства, Церкви, школи, батьківських комітетів та відділів УККА. Для цього доцільно було б: 1) Перед початком навчального року в радіо, українській пресі і церквах вести відповідну пропаґанду; 2) Надсилати мужів довір'я УККА разом із представниками батьківських комітетів до українських батьків, що мають дітей шкільного віку, не охоплених школами українознавства, і давати їм необхідні інформації; 3) Переорганізувати в школах українознавства англомовні кляси; 4) Створити шкільний фонд для оплати навчання і транспортації дітей бідних родин; 5) Відділи УККА за посередництвом шкільних референтів чи інспекторів повинні мати всі інформації про стан українського шкільництва в своїх громадах, дбати за відвідування дітьми шкіл українознавства і допомагати виховникам.

Т. Тещук

* * *

... Шкільні підручники, видані Шкільною Радою при УККА, своєю тематикою в більшості не відповідають сьогодні потребам наших дітей. А дрібний друк і зовнішній вигляд книжок теж не імпонують дітям. Коректа часом жалюгідна. Ці всі недомагання мають свій вплив на вислід навчання, і їх чимскоріше треба усунути. Маємо, слава Богу, висококваліфікованих педагогів старої й нової школи, які повинні поставити собі за ціль упорядкувати наш мовний хаос, виготовити підручники, достосовані до сучасної дійсности, укласти плян навчання й дати поштовх до вивчення й шанування рідної мови всіма українцями на чужині, без уваги на час і місце їх народження чи суспільне становище. А Шкільна Рада при УККА хай займеться друкуванням підручників на доброму папері й подбає про чепурний їх вигляд. Гроші на це знайдуться. Робити це все треба приспішеним темпом, бо час наглить.

Д-р Дмитро Бречка

* * *

... Дитина, як губка, всякає все. Якщо вона бачить, що її батьки, опріч телевізії, читають, якщо вдома ведуться дискусії на українські теми, то й з дитини вийде українець. Фільмовий актор Майк Мазуркі — я вірю — є українським патріотом, і це не пусті слова, коли він пише „я гордий, що я українець... моя мати виховала мене українцем". Те саме сказав М. Паланчук: „Моя мати співала мені українські пісні, і я почуваюся українцем". Його приїзд на відслонення пам'ятника до Вашинґтону був доказом його слів, сказаних у Маямі. Коли так звана стара еміґрація вміла виховати своїх дітей і вони не відійшли від нас, невже ж ми — політична — цього не потрапимо?

Я. Острук

* * *

... Досить гостра постава деяких дискутантів не сприяла розвиткові дискусії, до якої пан М. Куропась, без сумніву, зміряв.

В чому позитивна вартість його статтей?

Заслуговує на увагу спроба автора систематизувати дискусію. Перше питання: „Чого ми вимагаємо від української молоді"?

Ця проблема заторкує ряд похідних питань: яких змін зазнає життя української еміґрації протягом найближчих десяти-двадцяти років? Чи форми організованого українського життя на різних відтинках не вимагатимуть деяких коректив? Чи більш координовані форми не забезпечили б краще всі заходи української спільноти?

Друге питання, яке пробивається з його статтей: наскільки американський терен сприяє або паралізує духово нашу молодь?

Цікавим був би голос нашої молоді в таких питаннях: що її болить в житті української еміґрації? В якому напрямі вона хотіла б бачити зміни? Де і в чому добачає слабість українських контактів з чужиною?

Вартість статтей п. М. Куропася лежить у тому, що їх написав молодий педагог українського походження, який народився в Америці.

П. Мирон Куропась правильно відмічує, що неґативне наставлення деяких батьків до американського ґрунту, їхній брак охоти вивчити мову та творчі надбання цього терену може витворити прірву між ними та їхніми дітьми. Але його оцінка морального стану американської молоді однобічна.

Я. Шумелда

* * *

... Я ніколи не погоджуся з тим, що наша молодь мусить з часом засимілюватися. Вона розсіяна, загублена серед чужого суспільства, однак її серце українське в більшій або меншій мірі.

... В першій мірі ми мусимо ясно здати собі справу, яку маємо ціль, до чого прямуємо, живучи в країнах нашого переселення, і цю ціль мусимо нашій молоді поставити перед очима. Вона застановляється глибоко над світовими проблемами і переживає їх дуже сильно. Вона шукає героїчного, шляхетного в

(Закінчення на стор. 4-ій)

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(32)

Але все ж таки чутки про прем'єрство Є. Чикаленка вперто ширилися. Я з ним не зустрічався вже довший час і не знав, чи є якась частина правди в тих чутках. Тому, одержавши відомості з Берліну, що в Рабенштайні дійсно постав якийсь національний комітет при Вишиваному, а до того комітету належить большевицький аґент Бармаш, я рішив негайно поїхати до Євгена Харламповича. Хоч згідно з тими берлінськими відомостями Є. Чикаленко в комітет не входив, а були там, крім Бармаша, Полетика, Бутенко та ще кілька третьорядних „діячів", я все ж вважав за потрібне переговорити з Є. Чикаленком, щоб він умовив Вишиваного розв'язатися зі своїм комітетом.

Радо зустрів мене старий Чикаленко і з перших же слів сказав:

— Не вірте, Володимире Івановичу, що я маю якесь відношення до того „уряду", хоч в засаді проти Вишиваного нічого не маю. Я не хочу брати участи в жадному уряді.

Далі у нас пішла розмова про ситуацію на Україні, про різні еміґрантські справи. Є. Чикаленко умів давати всьому дуже влучні характеристики, не нападаючи на нікого й не ганьблячи навіть тих, що розпускали про нього різні брехні з метою сплямити його ім'я. Найбільше, чого він допускався супроти своїх, часто безличних ворогів, це був його лагідний і благородний гумор.

Євген Харлампович відчитав декілька сторінок із свого щоденника, в якому записав своє ставлення до рабенштайнського національного комітету.

Вже пізньої ночі відпровадив мене „старий" на залізницю. На прощання я сказав, що мені здається, що вся акція Вишиваного є несерйозною. На це Чикаленко відповів:

— Та й я інакше не думаю. Шкода гарної, молодої людини, котру різні людці втягають в неповажні еміґрантські комбінації. Я йому переповім нашу розмову, а вас прошу тримати при собі те, що я говорив вам.

Євген Чикаленко лежав у віденській лікарні. Йому зробили надзвичайно важку операцію шлунку. Біля його ліжка зійшлося нас одного разу троє: В. Липинський, В. Піснячевський, редактор „Волі", і я. „Старий" лежав, не маючи змоги навіть ворухнутися, бо був увесь обложений гумовими рурками. Видно було, що він фізично мучився, але духом був, як звичайно, бадьорий. Тоді розповів він нам не одну пригоду з минулого.

Після того вив'язалася у нього дискусія з В. Липинським. Є. Чикаленко не згоджувався з Липинським в поглядах на ролю та права поміщиків і народу на Україні. Дійшло до того, що Липинський з властивою йому лагідністю назвав Є. Чикаленка революціонером і соціялістом.

На це Є. Чикаленко, усміхаючись, сказав, що це для нього не новина, і розповів, як і раніше його робили „соціялістом" і „революціонером" за його народництво, а головне за матеріяльну допомогу українському національному рухові. Свою відповідь Є. Чикаленко закінчив словами:

— Ліпше дати народові згори те, що йому належиться й до чого він доріс, ніж нарід сам почне брати. Думаю, що революціонерами є ті, що доводять нарід до революції, не розуміючи його вимог і невміючи своєчасно відмовитися від своїх особистих інтересів у користь народу. Нарід завжди злобуде собі те, чого він хоче і до чого доріс.

Тут В. Піснячевський побачив щоденник, що його продовжував писати і в лікарні Чикаленко.

— А коли можна сподіватися опублікування вашого дуже цікавого щоденника? — запитав він.

— Частину, що охоплює події до війни й революції, думаю опублікувати, як закінчу оброблення, а події з часів революції нехай опублікують аж по моїй смерті — відповів Чикаленко.

— Знаєте, Євгене Харламповичу, хоч я вас люблю, а все ж мені, як журналістові, дуже хочеться, щоб якнайскорше був опублікований ваш щоденник, — усміхаючись, сказав Піснячевський.

— О, ні, пане Піснячевський, не бажайте моєї скорої смерти, бо тут у щоденнику є дуже неприємні для вас сторінки, жартуючи відповів Чикаленко.

— Ну, тоді живіть собі на здоров'я! — кінчив розмову В. Піснячевський.

Розповів ще нам Є. Чикаленко, як він жартував з лікарями, коли ті пороли йому живіт:

— Заморозили добре. Нічого не боліло, лише дуже лоскотав ніж, — оповідав він про свою страшну операцію.

Наближався час мого виїзду до Америки. Є. Чикаленко вже жив у Відні, видужавши по операції. Тут він, далеко на околиці, за Зід Бангофом, містився в маленькій кватирці. Я прийшов до нього з дружиною попрощатися.

— Ну, дорогий Євгене Харламповичу, явився до вас, як до батька, бо рідного вже давно не маю, щоб благословили в далеку путь.

— Вибираєтеся за море, але я певний, що коли Україна покличе, то певно знову прилетите до неї, бо наші степовики не можуть забути рідних степів. Вони такі розкішні, що подібних немає у всьому світі, — відповів „старий".

Довго ми з ним говорили про минуле й сучасне, пригадували земляків з Херсонщини: Кропивницького, Саксаганського, Садовського, Карпенка-Карого, А. Грабенка, М. Чернявського, І. Лоначевського та інших видатних діячів, артистів і письменників, що їх дала Україні наша Херсонщина.

Перейшла розмова й на нашого херсонця, В. Винниченка, якому Чикаленко так багато в житті допоміг. Тут показав мені Эвген Харлампович листа, в якому Винниченко, правда в лагідній формі, критикував його за „монархічні переконання", а сам величався своїм комунізмом та „пролетарським походженням". Прочитав також і свою відповідь, в якій, іронізуючи над пролетарським походженням Винниченка, пригадав, як його батько, єлисаветський міщанин, все турбувався, що мало будинків придбав своєму синові.

А про винниченківський „комунізм" зазначав Євген Харлампович коротко, що він певний, що Винниченко тепер „досяг свого комуністичного ідеалу", бо купив собі трохи земельки з садибою в Німеччині. На закінчення листа Чикаленко просив Винниченка дати йому якунебудь працю в своєму господарстві, хоч би сторожа. „Та ж і я, — писав Чикаленко, — щось таки розуміюся на господарстві, хоч і не комуніст."

У дальшій розмові мій дорогий учитель і вихователь порадив мені писати далі спогади, частину яких він уже прочитав в „Літературно-Науковому Вістнику".

Зі слізьми на очах прощалися ми востаннє.

— Ви ще побачите наші рідні степи. Ви ще молодий і дочекаєтесь часу, коли зможете вернутися. Поцілуйте тоді й від мене, старого, нашу Рідну Землю. Ох, степе, степе наш розлогий та широкий, який ти пишний та багатий, а який нещасливий!

І Євген Харлампович заплакав рясними сльозами.

Потім обняв мене і міцно притиснув до своїх грудей.

— Ну, хай вас Бог благословить, дорогий земляче й сину! Ідіть далі правдивим шляхом і підтримуйте славу наших степовиків, що орють національним плугом широку українську ниву.

Це були останні слова, які я чув від Євгена Чикаленка.

В одному з листів до мене вже в Америку він писав: „Я тепер можу спокійно вмерти, бо знаю, що Україна вже воскресла й не за горами той час, коли вона стане Соборною й Суверенною Державою".

З такою вірою помер великий патріот, що віддав себе всього на служення своєму народові. Він утратив усе, що мав, але ніколи не нарікав, ніколи не скаржився на біду.

Євген Чикаленко був велетнем духа, що ніколи не вгинався і не падав на шляху, який би він не був тяжкий.

(Кінець)

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ФОНД!

ПАМ'ЯТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

П'ятдесятліття з дня смерти нашої найбільшої поетки Лесі Українки відзначили: Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА, Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, Окружна Рада Союзу Українок в Америці та Золотий Хрест в Ню Йорку, науковою конференцією 1-го лютого 1964 р.

На програму конференції, що її відкрив директор Філологічної Секції проф. д-р В. Лев, склалися доповіді: д-р Софії Карпінської (З. Хр.) — „Драматична творчість Лесі Українки в світлі чужомовної критики", мґр. Ірини Пеленської (СФУЖО) — „Прометеїзм Лесі Українки" та мґр. Лесі Храпливої (НТШ) — „Виховні проблеми в творчості Лесі Українки".

Доповіді були присвячені різним аспектам творчости поетки, при чому доповідь д-р С. Карпінської звертала увагу на реакцію чужомовного критика на твори Л. Українки. Реакція ця не все була безсторонна. Часто вичувалось національну нетерпимість російської критики. Яка підкреслювала невдоволення, що Леся Українка опрацьовує нову тематику, розвиває нові ідеї та працює за новими естетичними принципами. Українській літературі визначалось право на побутовщину, що не виходила б за межі етнографічних описів українського життя, головно українського села. Українська література мала б мати реґіональний характер в загальних рамах російської літератури. Таку ролю призначав їй великодержавний російський інтерес. Таке ставлення вражало Лесю Українку, на що й нарікала у листі до брата Михайла.

З того роду наставленням стрінулась її п'єса „Блакитна троянда", написана в 1896 р. Рецензент журналу „Кіевское Слово" критик прямо обурюється, що Леся Українка важилась опрацьовувати тему з життя інтеліґенції. Негативну оцінку стрічаємо в розвідці Н. Николаєва „Драматический театр в Кіевє". Інший критик, Александровскій, закидав авторці понурий настрій драми.

Інше становище зайняла большевицька критика, розглядаючи творчість Лесі Українки з позицій комуністичної доктрини. Акцентуючи певні місця у її творах, що мали сильніше соціяльне звучання та відповідно насвітлюючи факти, намагається вона доказати марксівський світогляд нашої поетки. Идеться не про висвітлення історичної правди, психологічні мотиви, про зглиблення рушійних моментів, що ведуть героїв до чину. Большевицька критика старається доказати й оборонити з гори накреслені тези, байдуже, що вони не в згоді з логікою фактів. В інтерпретації цієї критики Леся Українка є марксисткою; вона представляє в своїх драмах боротьбу маси-пролетаріяту з царським режимом. З об'єктивною оцінкою стрінулись твори Лесі Українки в німецькій критиці. Не враховуючи Івана Франка, що перший старався звернути увагу німецького читача на твори нашої поетки, Елізабет Коттмаєр у книжці „Вайншток дер Відерґебурт", Модерне украініше лірик, згадує про Лесю Українку, що увійшла до світової літератури завдяки новій тематиці та перекладам з західньоевропейських мов.

Проф Ганс Кох у книжці „Україніше лірік" зачислює Лесю Українку до найвизнатніших письменниць нашого часу. Він наводить два її переклади „Контра спем сперо" та „Слявус — склявус".

Також англійська критика старається об'єктивно оцінити творчість Лесі Українки. Д-р П. Коунді, в статті в Юкрейнієн Квотерлі в Ню Йорку, звертає увагу, що в зв'язку з соціяльними темами, які займають знатне місце в її ліриці, були спроби визнати Лесю Українку марксисткою та активною революціонеркою. Це абсурд, твердить д-р Коунді, полемізуючи з большевицькою критикою. Подібне становище займає він в книжці „Спіріт оф флейм" (Дух полум'я).

Прелеґентка навела ще проф. Махаля, який в книжці „Слованске літератури" назвав Лесю Українку одною з найвизначніших постатей української літератури. Цікаву тему розглянула п. мґр. Ірина Пеленська, шукаючи в творах Лесі Українки елементів, що їх ми звикли називати „прометеїзмом" та викриваючи послідовно у її героїв духові цінності, що належать до цього комплексу. Проблема прометеїзму звернула була вже раніше увагу дослідників творчости Лесі Українки — літературознавців: П. Филиповича, О Білецького, О. Бабишкіна, І. Журавської та інших. І ми беззастережно можемо сказати, що прометеївський мотив пронизує всю творчість поетки; він визначає її етичну, естетичну та громадську спрямованість. Прометей, леґендарний герой грецької мітології, що викрав огонь з Олімпу і дав його людям, щоб врятувати їх від загибелі. За це покарав його Зевес. Прометея приковано до скелі на Кавказі, де він мучився тисячі літ, доки його не визволив Геракль.

Прелеґентка дала загальний огляд прометеївської тематики в світовій літературі (Геродот, Аполодор, Павзаній, Горацій, Пліній, Гезіод, Есхіль. Байрон представляє Прометея символом призначення та долі.

Образ Прометея, захисника людства й справедливости, находить відгомін і в українській літературі. Прометеївський міт відтворює в поемі „Кавказ" Тарас Шевченко.

Поема Тараса Шевченка сповнена віри в безсмертність народу, а Прометей є синонімом його невмирущої сили.

Про вогонь Прометея згадує й Іван Франко. Леся Українка не опрацьовує безпосередньо прометеївського міту. Прометей не виступає теж як дієва особа в її творах, тому й не творить літературної теми, але образ цього віщого, доброго титана проходить крізь всю її творчість. Її герої відзначаються непохитністю волі — енерґією; вони нескорені, горді в стражданні, готові на жертву, якщо цього вимагатиме правда або добро народу. Головно в драматичних творах досягає Леся Українка глибини та мистецького вислову в опрацюванні образу Прометея. В „Іфіґенії в Тавриді" він є тою духовою силою, що веде її до чину посвяти. Іфіґенія свідомо йде на смерть, щоб врятувати батьківщину. Жертви її не принято. Вона мужно сповняє далі свої обов'язки, бо дочка Прометея не може бути слабкою:

> Тяжкий твій спадок,
> Батьку Прометею!
> Та я, дочка твоя,
> Прийму його.

В „Касандрі", драматичній поемі з часів троянської війни, що є одним з найсильніших творів Лесі Українки, героїня дає також перевагу життьовій боротьбі над особистим щастям людини.

Грецький мистець Антей, герой драматичної поеми „Оргія", теж поєднує в собі риси прометеїзму: мистецтво, любов і здібність до посвяти; він уважає, що мистець повинен радше згинути, як віддавати свою творчість ворогові. Антей осуджує свойого учня Хілога, що йде служити Меценатові, щоб здобути славу, визнання і гроші. Вчинок Хілона він уважає зрадою. Покинутий своїми колишніми друзями, Антей находить підтримку своєї сестри Ефрозіни в непохитному рішенні лишитись вірним мистецтву й Елладі.

Прометеїзм Лесі Українки існує як духовий промотор ідейного світу. Це світоглядова концепція, оперта на етичних чинниках любови, правди, справедливости та здібности до посвяти. Її герої є нащадками Прометея, що дають нації духовий вогонь і будять у ній титанічну силу до боротьби за волю.

Мґр. Леся Храплива опрацювала тему виховної проблематики в творах Лесу Українки. Пройнята турботою за збереження національної субстанції нашого молодого покоління, шукає вона поглядів нашої поетки на виховні теми, бо виховання — одна з основних дій суспільности.

З виховними проблемами стрінулась поетка ще в батьківському домі, де її мати, Олена Пчілка, послідовно проводила свої виховні задуми, де наявність більшої кількости молодих дітей давали їй змогу спостерігати їх розвиток та пізнавати їх психіку.

Багато дитячих переживань Лесі Українки піддало їй в пізнішому віці теми до написання творів, з „Лісовою піснею" включно.

Леся Українка гостро критикує методи виховання, вживані в школах царського режиму. В основу своєї власної виховної концепції кладе вона віру в підсвідоме, але непомильне вичуття правди в дитини, її моральну вищість понад „великими, мудрими людьми".

В багатьох своїх творах Леся Українка звертає увагу на духовий зв'язок поміж поколінням, що завдяки йому діти продовжують змагання батьків. Це Антей в „Оргії", син Лукаша в „Лісовій пісні", Деві в „У пущі", чи діти вченого Теокріта в незакінченій ще поемі. Поетка докоряє батькам, які не хочуть передавати дітям своїх надій на майбутнє визволення зі страху, що ці надії можуть не сповнитися. („Мати невільниця").

Вплив творів Лесі Українки на наступні покоління був справді великий; він діє й сьогодні. Він діє й на нашу молодь по обох сторонах залізної заслони. Для нашої еміґраційної спільноти Леся Українка має особливе значення своїми творами, де говорить про живучість душі нації, навіть поза межами батьківщини („Вавилонський полон").

Д-р Марія Кобринська

Українська Вільна Академія Наук у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

ЕКОНОМІЧНО-ПРАВНИЧОЇ СЕКЦІЇ АКАДЕМІЇ

Доповідь Всеволода Голубничого (Гантер Калледж Ню Йоркського міського університету): „Економічний аспект конфлікту між Китаєм і СССР".

Засідання відбудеться в неділю 25 жовтня 1964 р. о 7-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 ву., Н. Й.

У 5-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ

Голови Проводу ОУН

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в НЮАРКУ, Н. Дж.

— влаштовують —

в неділю, 25-го жовтня 1964 року

о годині 7-ій вечора

в залі „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ", 512 18-та Аве.

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР

В ПРОГРАМІ:

Святочна доповідь .... мґр. Євген ЛОЗИНСЬКИЙ
Мистецьке слово .... Валя КАЛИН
Сольоспів .... Зеновія ЛАВРИШКО-БУНДЗЯК
Фортепіяновий супровід Галя КЛИМ
Оркестра ...... диригент проф. Симон ВОЖАКІВСЬКИЙ

Цього ж дня після Читаної св. Літургії, яка починається о год. 12-ій вполудне в церкві св. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ (Санфорд Аве.) буде відслужена

ПАНАХИДА

ЗА ДУШУ сл. п. ПРОВІДНИКА

До участи в Панахиді і Святі всю Українську Громаду запрошують — Організації Визвольного Фронту в Нюарку, Н. Дж.

СПОРТ

НЕДІЛЯ, 25-го ЖОВТНЯ 1964 — Год. 3:00 по пол.

на грищі УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО МАЙДАНУ при 31-ій евню і 124-ій вул. College Point, L. I.

— відбудуться —

ПЕРШІ МИСТЕЦЬКІ ЗМАГАННЯ ДВОХ ЧІЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ У НОВІЙ НАЙВИЩІЙ ФУТБОЛЬНІЙ ЛІЗІ

УСК НЮ ЙОРК – „ТРИЗУБ", Філядельфія

В програмі подвійних змагань: о год. 1:15 GREEK-AM. S.C. — MINERVA-P.F. Також за першість „Східньої Конференції".

СПОТР

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ ЗАПРОШУЄ НА СВІЙ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЯРМАРОК

який відбудеться 7-го ЛИСТОПАДА 1964 року в залі JUNIOR HIGH SCHOOL Avenue "B" & 5th Street — New York City

Виступає ансамбль „ВЕСЕЛИЙ ЛЬВІВ" з програмою „ЛЬВІВСЬКІ УСМІШКИ"

В програмі беруть участь: п. п. Ірина Лаврівська, Марія Лисяк, Юрій Лаврівський, Ярослав Пінот-Рудакевич, Володимир Шашаровський. Музичний супровід — Ігор Соневицький. Літературний керівник — Олег Лисяк.

Організації Українського Визвольного Фронту в Ню Йорку

— влаштовують —

в неділю, 25-го жовтня 1964 року, о годині 6-ій вечером

в JUNIOR HIGH SCHOOL при Евеню „Б" між 4-ою і 6-ою вул.

ЖАЛОБНУ АКАДЕМІЮ

ПРИСВЯЧЕНУ П'ЯТІЙ РІЧНИЦІ СМЕРТИ

сл. п. Степана Бандери

Провідника Організації Українських Націоналістів

ПРОГРАМА: Промова д-р Михайло Кушнір; мішаний хор Осередку СУМА „ЗАГРАВА" — Ню Йорк під дир. п. М. Кормелюка; Капеля Бандуристок Осередку СУМА — Ню Йорк під дир. п. П. Даниліва; б. артисти львівського театру: п. Віра Левицька і п. Лев Рейнарович, при акомп. Т. Левицький. Оформлення сцени маестро Михайло Черешньовський.

ПАНАХИДИ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПРОВІДНИКА ТА ВСІХ ВОЇНІВ ОУН І УПА ПОЛЯГЛИХ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

будуть відслужені

в неділю, 25-го жовтня 1964 року

в 4-ій год. по пол. в українській греко-кат. церкві св. ЮРА при 7-ій вул. і в год. 12-ій дня в українській православній церкві ВСІХ СВЯТИХ.

Організації Українського Визвольного Фронту

ІНІЦІЯТИВНА ГРУПА

НАУКОВЦІВ-АГРОНОМІВ

звертається ДО ВСІХ П. П. АГРОНОМІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТИ ВСТУПАТИ В ЧЛЕНИ

Українського Аґрономічно-Наукового Товариства

Адреса: Scientific Society of Ukrainian Agronomists 302-304 West 13th Street NEW YORK 14, N. Y.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу

в АЛЛЕНТАВН, БЕТЛЕГЕМ, НОРТГЕМПТОН, ІСТОН, ПАЛМЕРТОН, НАЗАРЕТ та ОРМРОД, Па.

— влаштовує —

в неділю, 8-го листопада 1964 року

в ПАРАФІЯЛЬНІЙ ЗАЛІ при 803 N. Front St. — ALLENTOWN, Pa.

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ, КОНЦЕРТ і БАЛЬ

з НАГОДИ 70-РІЧЧЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Під час Бенкету промовлятиме

Д-Р ЯРОСЛАВ ПАДОХ

головний секретар УНСоюзу

По Бенкеті відбудеться СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ МІШАНОГО ХОРУ ЛІГАЙ ВЕЛИНСЬКОЇ ОКРУГИ, а відтак ТАНЦЮВАЛЬНА ЗАБАВА під звуки найдобірнішої оркестри з Шенандов, Па.

Початок Бенкету в 3-ій год. по полудні

Просимо замовляти квитки у Секретарів місцевих Відділів УНСоюзу не пізніше 1-го листопада ц. р.

Закликаємо всю Українську Громаду Аллентавну і околиці до найчисленнішої участи в цім великім Ювілейнім Святі нашої найстаршої установи на Американській Землі.

У „Закликах ЦК КПСС" лише раз згадано про „народи СССР"

У надрукованих в „Правді" з 18 жовтня „Закликах ЦК КПСС до 47-их роковин „жовтневої революції" на всі 110 гасел тільки раз згадано про те, що в СССР існують різні народи. Під гаслом 57 сказано: „Хай живе й міцніє непорушна єдність і братерська дружба народів СССР". Вже немає згадки про „великий русский народ", але на цім гаслі й кінчається згадка про багатонаціональну конґломератність Совєтського Союзу. В інших гаслах мовиться лише про „великий совєтський народ". Багато гасел присвятило нове „колективне керівництво" Брежнєва і Косиґіна різним народам світу. Майже всім народам, ще незалежним від Москви, передано поіменні привіти. У „Закликах" Кремль виявив також своє гаряче бажання налагодити дружбу з комуністичним Китаєм. Це видко з гасла під числом 17, з якого розпочинаються привіти різним народам світу: „Братерський привіт трудящим Китайської Народної Республіки, які будують соціялізм! Хай живе вічна, непорушна дружба і співпраця між великими народами Совєтського Союзу і Китаю!"

Департамент Скарбу стверджує зменшення федеральних видатків

Вашинґтон. — Представник Департаменту Скарбу повідомляє, що в першій чверті цього року, що почався 1-го липня ц. р., федеральні видатки були на дол. 41,000,000 менші в порівнянні з тим самим часом в минулому році. Це є перше зменшення федеральних видатків в останніх п'ятьох роках і друге, впродовж попередніх 10-ох років. На основі оцінок фахівців федеральні витрати будуть зменшуватися і в найближчих місяцях, і таким чином можна сподіватися, що будуть ощадності в цілому фінансовому році 1964-65. Треба додати, що витрати зменшилися, хоч в тому кварталі збільшено платні федеральним урядовцям та військовикам. Секретар скарбу Роберт МекНамара заявив репортерам після конференції з Президентом, що видатки на оборону будуть дол. 700 мільйонів до дол. 800 мільйонів менші, як оцінювали в січні цього року, коли плянували оборонний бюджет. Говорячи про оборонний бюджет у фінансовому році 1965-1966, секретар оборони твердив, що важко тепер сказати, який високий буде бюджет, що його запроєктує уряд в січні 1955-го року, але він сподівається, що буде менший, як бюджет в цьому фінансовому році.

Українська хроніка

● **Центральний Комітет Організацій у Брукліні**, Відділ УККА, влаштовує в суботу 24 жовтня о 7:00 год. вечора в залі Українського Народного Дому при 216 Ґренд вулиці в Брукліні, громадську нараду, з доповіддю: „Український Конґресовий Комітет Америки в минулому й сучасному".

● **Український Республіканський Комітет у Бостоні** скликає українців і українок на велике віче, в суботу 24 жовтня на год. 7:00 веч., в парафіяльній залі церкви св. Андрія, при 24 Орчард Гілл Роуд у Джамейка Плейн. Головним промовцем буде Джон Волпі — кол. губернатор і теперішній кандидат від республіканців на губернатора стейту Масачусетс. Український Республіканський Комітет очолює Д. Турчанин.

● **Капеля бандуристок з Дітройту виступить з концертом у Ню Йорку**, в неділю 8 листопада у Фешен Інституті 225 Захід. 24 вулиця; початок о 7:00 год. вечора. Квитки в українських книгарнях. Це буде заключний Шевченківський концерт Капелі Бандуристок.

● **У дні 1-го листопада відбудеться „Хвилина спільної молитви"**, що її встановлює вже декілька років підряд Українська Католицька Церква. Молитва присвячується відродженню християнської України. У Ню Йорку й Філядельфії, як і в сх. Канаді ця хвилина молитви припадає на 3:00 год. по обіді, у Сан Франціско на 12:00, точно в полудень, в Україні на 10:00 вечора, в Англії — на 7:00 вечора.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

Не вистачає дитячих садків

З Донбасу, Харківщини, Закарпаття до редакцій приходять вістки про те, що матері не мають де залишити своїх дітей, дитсадки переповнені або їх взагалі немає, і тому змушені кидати працю. У самому Харкові, як повідомляє „Радянська Жінка" ч. 6, — „деякі робітниці-матері змушені залишити роботу через те, що нікому дитину вдома доглядати, а в дошкільних закладах не вистачає місць".

Де наша молодь?

(Продовження із стор. 2-ої)

житті, не задовольняється вигідним життям і матеріяльними благами. Тож наша молодь може мати ясну, виразну ціль — велику ідею, злучену безпосередньо з її народом, з його долею. Ідея та загальнолюдська і прекрасна: боротьба за правду і справедливість у світі. За право кожного народу рішати про свою долю, за право вільно молитись Богові, вільно думати і висловлюватись.

Якщо має бути правда та справедливість на світі, то в першій мірі ми мусимо включити боротьбу за Україну в цю загальнолюдську, світову боротьбу.

... Молодь наша повинна належати до різних клюбів і гуртків, де вона могла б працювати по своїм замилуванню, забавитися, повеселитися. Повинні бути клюби літературні, мистецькі, шахові, різьбарські, музичні, спортові. Тоді не будемо питати, де наша молодь.

... Нам багато треба ще зробити в нашому шкільництві, передшкіллі. Без передшкілля українські школи не можуть працювати як треба. Нам треба працювати над самими батьками, організувати для них семінари, навчати, як шкідливо відривати дитину від її кореня, її Церкви, народу.

Церква в країнах нашого переселення — це наш головний нерв. Нам треба молодих священиків і сестер.

А яку силу представляють наші забезпеченеві товариства і кредитівки? Величезне значення можуть мати наші кооперативи, наші підприємства.

С. Ф.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що у вівторок, 20-го жовтня 1964 року після тяжкої недуги, відійшла від нас навіки наша Найдорожча МАТИ, БАБУСЯ і СЕСТРА

бл. п. МАРІЯ з ПІКІВ СІРА

на 73-му році життя.

Тіло Покійної находиться в похоронному заведенні В. Когута при 14-ій вул. в Байоні. ПАНАХИДА — в четвер, 22-го жовтня о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН — в п'ятницю 23-го жовтня 1964 р. о год. 10-ій ранку з церкви Успення Пресв. Богородиці в Бейоні на цвинтар Holy Name в Джерзі Сіті, Н. Дж.

В безмежному смутку:
сини — МИРОН, ЯРОСЛАВ, ВОЛОДИМИР і ЗИНОВІЙ
невістки — МИРОСЛАВА, ЄЛИСАВЕТА, МАРІЯ і МАРҐАРЕТА
внуки — НАДІЯ, ЛЮБА, СТЕПАН, ХРИСТИНА, КАТРУСЯ і АРЕТА
та брат — ПЕТРО в Україні

Замість квітів на могилу

Інженера ОЛЕКСИ ТЕРЕБУСА

незабутнього Земляка і одного із засновників Холмської гімназії, від колишніх учнів цієї гімназії складено пожертву в сумі $30.00 на Українську Вільну Академію Наук у США.

Замість квітів на могилу

бл. п. проф. МИХАЙЛА САВЧИНА

складають $10.00 на Українських Інвалідів.

Роман і Іван КАРБІВНИКИ

ЗІ СПОРТУ

„ТРИЗУБ" — УСК В НЕДІЛЮ В НЮ ЙОРКУ

Вже в неділю, 25-го жовтня, на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій вулиці і 31-ій евню в Коледж Пойнті зустрінуться дві чільні українські футбольні дружини, „Тризуб" з Філядельфії і УСК Ню Йорк. Переможець цих змагань двох претендентів на чемпіонат Південної Дивізії найвищої футбольної ліги „Східньої Конференції" займе сам неподільно перше місце в показнику Дивізії. УСК і „Тризуб" стоять тепер у цьому показнику на вершку з рівним числом здобутих і втрачених точок та тільки з дуже малою різницею в їх відношенні воріт. Дотеперішні висліди цих наших дружин дають підставу сподіватися нерішеного висліду зустрічі. Коли ж станеться інакше, тоді переможеному залишиться надія на відплату в реваншових змаганнях, які відбудуться у Філядельфії. Початок зустрічі „Тризуба" і УСК-у цієї неділі визначений на 3-ту годину по полудні. Вона буде другою зустріччю подвійних змагань на Українському Спортовому Майдані. Перші змагання між Грецько-Ам. СК і „Мінервою Пфельцер" почнуться о год. 1.15 по полудні.

„Чорноморська Січ", Нюарк — „Дойчунгарн", Ню Йорк, мистецькі змагання Північної Дивізії „Східньої Конференції", відбудуться в неділю, 25-го жовтня, о год. 3 по полудні на грищі Метрополітан Овал при 57-ій вулиці і Андрюс евню у Маспет, Н. Й. В першій зустрічі подвійних змагань на цьому грищі гратимуть о год. 1.15 БВ „Готче" — „Гунгарія".

Інші змагання „Східньої Конференції" в цьому ж дні: „Метрос" — „Джуліяна" в Північній Дивізії та Н. Й. „Гота" — Н. Й. Амерікенс у Південній Дивізії.

СТАН ПОКАЗНИКА „Великої Дванадцятки Східньої Конференції"

Північна Дивізія

	Точки	Ворота
БВ Готче	9:3	13: 9
Дойчунгарн	8:4	21:14
Джуліяна	6:6	12:12
Гунгарія	5:7	15:15
Метрос	4:6	10:14
Ч. Січ	2:8	8:15

Південна Дивізія

	Точки	Ворота
УСК Ню Йорк	9:3	14: 5
ТРИЗУБ	9:3	16: 6
Н. Й. Інтер	8:4	10: 7
Н. Й. Гота	4:6	5: 6
Н. Й. Амерікенс	4:8	8:18
Грецько-Ам. СК	1:3	4: 7
Мінерва ПФ.*	1:9	4:12

* Залишення Мінерви в Південній Дивізії остаточно затверджено з тим, що в кінці сезону із цієї Дивізії спадуть до нижчих кляс дві дружини: одна, яка займе останнє місце і крім неї дружина НАФСоюзу, яка закінчить сезон з найменшим числом точок серед решти дружин Дивізії.

ДО НАШИХ СПОРТОВИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ:

Звертаємося ще раз із проханням до наших спортових кореспондентів і пресових референтів Товариств, щоб вони додержувалися устійнених реченців для повідомлень про висліди змагнь та дописів про відбуті змагання. Висліди і важніші дані про недільні змагання відбирає на телефоні наш спортовий редактор В. Сохан кожної неділі у вечірніх годинах від 8.00 до 10.00 під числом НЕ (Гендерсон) 4-1017, „Ерія код" 201 (Джерзі Сіті). Своєчасно подані нам висліди будуть поміщені у вівтірковому числі „Свободи", яке появляється в понеділок ранком. Спортові дописи для п'ятницевого числа просимо висилати вчасно, щоб вони були нам доручені не пізніше вівтірка вечором. Пізніше одержані дописи зможуть бути використані лише значно скорочені щойно в наступному тижні.

В. С.

ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ

Неділя 18-го жовтня була призначена на змагання циклу гор за Чашу Стейту Коннектикат, в яких беруть участь аматорські клюби стейту різних ліг. З українських клюбів у цих розграх бере участь тільки УСК Бріджпорт, який розгромив минулої неділі дружину „Стемфорд Юнайтед" з НАФСоюзу вислідом 10:2.

М. Я.

УСК — Н. Й. АМЕРІКЕНС 4:0

Ню Йорк, 18-го жовтня. — Ці відплатні мистецькі змагання проходили під знаком повної переваги і численних підворітних нагод УСК-у. Вислід зустрічі не віддзеркалює ходу гри, бо при більшому щасті вислід міг бути двічі вищий. Недиспоновані напасники УСК-у не стріляли до воріт навіть з двох-трьох кроків і м'яч часто на цалі минав ворота, або попадав у стовп. Перший м'яч післав у сітку противника Шефер, спрямувавши куди треба гарний стріл Пирдона. В другій півгрі грали ускївці проти сонця, але мимо цього краще панували над м'ячем та вміло в'язали акції в нападі під проводом досвідченого Пирдона. В. Шмотолоха заграв у другій половині краще і у висліді цього здобув гарним низьким стрілом другі ворота. Треті і четверті ворота впали зі стрілів Сапіо і Сметгирста. Більше продуктивно працював у цих змаганнях Кравець на помочі, але він все ще повинен приспішити і уточнити свої подачі. Шефер був кондиційно добрим змагуном, але ще мусить надробити тренінґами технічні браки. Дефензивні лінії мали у цій зустрічі свій слабший день. На 15 хвилин перед кінцем виставлено до гри Скірку, який виявив поправу форми і працьовитість, але годі його повністю оцінити за такий короткий час на грищі.

І. Дзядів

„ТРИЗУБ" — „МІНЕРВА ПФ." 5:2

Філядельфія, 18-го жовня. — Склад „Тризуба": Свяч. Луна - Муніс, Джуліо - Ілай (Микицей) - Рач, Ферейра (Віоля) - Кунга - Мендонка - Мендес і Яковина. — Глядачів 1,600.

„Тризуб", який сподівався легкої перемоги, втратив уже на 10-ій хвилині перші ворота. В початкових 35 хвилинах швидка „Мінерва" верховодила на грищі. Все таки Мендонка вирівняв на 17-ій хвилині з доброї подачі Ферейри. У 40-ій хвилині „Мінерва" знов здобула ведення з гарної акції, а три хвилини пізніше Яковина подбав про вирівняння.

Після перерви Віоля заступив Ферейру. На 53-ій хвилині за руку оборонця „Мінерви" здобув Мендонка ворота з карного. Сім хвилин після цього Яковина передав м'яч головкою Мендонці, а цей теж головою добив м'яча у сітку „Мінерви". На кінцевих двадцять хвилин на місце Ілая ввійшов Микицей. П'яті ворота для „Тризуба" стрілив у 86-ій хвилині Кунга.

На маргінесі цих змагань заввага під адресою прихильників „Тризуба": Часто можна запримітити гостру реакцію симпатиків „Тризуба" на критичні заввагу про нашу дружину з уст чужинців, чи на їх похвальні голоси про суперників. Не забуваймо, що кожний глядач має право посвоєму оцінювати гру: хвалити, чи ганити ту або ту дружину. Не знеохочуймо своїм фанатизмом любителів футболу до відвідування змагань нашої дружини. Думаю, що наші змагуни можуть здобути собі грою і поведінкою прихильність цих глядачів, а для каси клюбу треба таки глядачів якнайбільше.

Я. Татомир

„ЛЕВИ" ВТРАТИЛИ ЦІННУ ТОЧКУ — „КРИЛА" ЗДОБУЛИ ВАЖНУ ПЕРЕМОГУ

„Леви" — „Грін Вайтс" 1:1
„Крила" — „Олімпікс" 2:0

Шикаго, 18-го жовтня. — Швидкі і тверді змагання „Левів" за мистецтво Першої Дивізії Нівеч притягнули у погідний день декілька сотень глядачів. Нерішений вислід був щасливим для обидвох сторін, коли взяти під увагу перебіг гри з ворітними нагодами. Козій з подачі Ноги відкрив рахунок в 12-ій хвилині, а вирівняння впало аж у 70-ій хвилині через похибку оборонців „Левів". Молоденький воротар Орест Банах заграв знаменито і врятував для „Левів" одну точку. „Левам" треба виграти двоє останніх змагань, щоб здобути право на вхід до Вищої Дивізії Футболу Шикаґа. Коли б конкурент „Левів" на першість, „Грін Вайтс", не втратив хоч однієї точки, тоді може ліґа визначити рішальні змагання між цими двома кандидатами на аванс до Вищої Дивізії.

СК СУМА „Крила" здобули перемогу 2:0 над грецькими футболістами „Олімпікс", але через бійку греків суддя закінчив скоріше перервані змагання. Коли брати під увагу вислід цих змагань, то „Крила" мають вже 11 здобутих точок і зовсім добрі вигляди вдержатися на наступний рік у Вищій Дивізії.

Доріст „Левів" вийшов переможцем у змаганнях за першість Південної Дивізії Доросту вислідом 7:1 над однолітками сумівського доросту „Тигрів" з Борнсайду. У цих передостанніх змаганнях осіннього сезону ворота для „левенят" стріляли: С. Нарух 4, В. Шлапак 2 і С. Мінтянський. „Левенятам" залишилася ще зустріч з мексиканцями „Атласу", в яких їм вистачить зремісувати, щоб здобути перше місце.

Доріст „Крил" розгромив 11:0 доріст німецької дружини „Вандерерс".

Юнаки „Левів" поправили свій рекорд на 8 виграних, 4 нерішені і 5 програних перемогою 3:0 над польськими юнаками „Блискавіца". Авторами воріт для „Левів" були: Атанас, Мізрач і Карпа.

Юнаки „Крил" і „Тигрів", двох сумівських осередків, розіграли між собою мистецькі змагання, які закінчилися перемогою 3:2 „Крил". У 17-ти грах „Крила" здобули вже 11 перемог, 4 нерішені і 2 програні, які дають в сумі 26:8 точок і 43:11 воріт. Юнакам „Тигрів" в цьому році не щастить.

Резерва „Левів" виграла змагання з резервою „Грін Вайтс" рахунком 2:1. Стрільцем обидвох воріт був Мирон Дахнівський.

Петро Головатий

„УКРАЇНА" ТОРОНТО ЗДОБУЛА ЧАШУ НАЦ. ЛІГИ

Торонто, 12-го жовтня. — Після першої виграної в серії гор „плей оф" вислідом 1:0 над „Абруцці" футболісти України" здобули остаточно Чашу Нац. Ліги другою, ще кращою перемогою 4:1 над цим суперником фінальних гор. В перших змаганнях, які відбулися 4-го жовтня, одинокі ворота здобув Чернявський. В других стрільцями воріт для „України" були Л. Довганюк, Патерсон і О'Ніл 2. Цією перемогою закінчила „Україна успішний сезон 1964 року, в якому добилася двох гарних осягів, а саме мистецтва ліги і чаші, та в дечому пригадала симпатикам давні дні слави п'ятдесятих років.

О. Стецьків

● 10 західньо-німецьких учених, фахівців від ракетної зброї, працюють на державній службі в Об'єднаній Арабській Республіці. Але два з-посеред них вже виповіли працю, а 120 закордонних, здебільша німецьких майстрів і фахових робітників заявили також, що виїздять відтіль з кінцем року. Причина: кращі грошові пропозиції, які вони дістали з ЗДА, Франції і Західньої Німеччини. Трохи причинився до цього й острах за життя, з уваги на погрози збоку Ізраїлю.

● Комуністичний Китай дістав тільки розмірно нечисленні ґратуляції з приводу переведення першого атомового вибуху. З комуністичних країн поспішились з такими бажаннями Північний В'єтнам і Північна Корея, справжні комунокитайські сателіти. З чужинецьких компартій привітання прислали комуністи індонезійські, альбанські, прокитайський відлам бельгійської, ляоська компартія Патет Ляо, японська. З „невтральних" — одна Камбоджа прислала коліноприклонну депешу.

Бігуни ЗДА здобули нові медалі і світові рекорди на Олімпійських Ігрищах

Токіо. — В середу, 21-го жовтня, закінчилися змагання легкоатлетики на Олімпійських Ігрищах. Репрезентанти ЗДА мали в цій ділянці спорту, поруч з плаванням, найбільше поле до попису і джерело нових золотих медаль. Останні дві золоті медалі для ЗДА в легкоатлетиці здобули гінці в конкуренції чоловіків 4 х 100 м, пробігши їх в часі 39.0 сек., що став новим олімпійським і світовим рекордом, та гінці чоловіків 4 х 400 м також з олімпійським і світовим рекордом в часі 3:00.7. Атлети Польщі зайняли друге місце в гінцях чоловіків 4 х 100 м, а в такій же жіночій конкуренції польки здобули золоту медалю і світовий рекорд з часом 43.6 секунди, перемагаючи американок, які одержали тільки срібну медалю.

В стрибку вгору, після десятигодинного змагу фіналістів, перше місце і золоту медалю здобув Валерій Брумель для СССР, який осягнув висоту 7 стіп 1 3/4 цаля. Таку саму висоту і теж за першим разом подолав американський стрибун Джан Томас, але першість вирішило число спроб цих двох фіналістів при стрибках на висоті 7 стіп і 1 цаля. Брумель вже в першому стрибку подолав цю висоту, тоді коли Томас в першому стрибку скинув поперечку і щойно в другому перестрибнув її. Третє місце в стрибку вгору здобув несподівано американець Джан Рамбо, а переможець Олімпіяди 1960 року грузин Шавлякадже зайняв лише п'яте місце. Сподівання американців на якусь медалю в бігу на 1,500 м розвіялись, коли Пітер Снел з Нової Зеляндії випередив усіх і заслужив собі золоту медалю, а друге і третє місце зайняли Йозеф Одложіл з Чехо-Словаччини і Джан Дейвіс з Нової Зеляндії. В маратонському бігу повторив свій успіх з попередньої Олімпіяди 32-річний вояк прибічної ґвардії імператора Абісинії і батько двох дітей Абебе Бікіля, встановлюючи новий світовий рекорд часом 2 год. 12:11.2. В жіночій гімнастиці репрезентантам СССР, серед яких є ряд українок, пощастило здобути ще дружинове перше місце, але в індивідуальних першостях золоту медалю здобула після завзятого двобою з українкою Лярисою Латиніною молодша, бо 22-річна чешка Віра Чеславська. Ляриса Латиніна зайняла друге місце, а третє теж припало українці Поліні Астаховій. Третє місце в дружиновій гімнастиці жінок осягнули японки, які зробили великі поступи. В півфінальних змаганнях кошівки, які відбулися після закінчення гор в двох групах по 8 дружин, зустрілись чотири найкращі дружини, по дві перші з обидвох груп. Кошівкарі ЗДА перемогли 62:42 Порто Ріко, а репрезентанти СССР, в складі яких є українець Вадим Гладун, виграли півфінальну зустріч з Бразилією 53:47. Фінал між ЗДА і СССР відбудеться в п'ятницю.

В числі медаль на першому місці стоять ЗДА із 34 золотими, 25 срібними і 27 бронзовими, перед СССР (19-19-26) і третьою Японією (10-1-7). Досі вирішилися першості у 123 конкуренціях із усіх програмових 163.

Джансон відвідає хворого Трумана у шпиталі, щоб вислухати його передвиборчих порад

Вашингтон. — У середу 21 жовтня президент Джансон вирушив у тристейтову передвиборчу подорож, що розпічнеться його виступом в університеті міста Акрон, Огайо. Потім він відлетить до Кензас Ситі, і там виголосить передвиборчу промову. Затримавшись у Кензас Ситі яких півтори години, Линдон Б. Джансон мав полетіти до воєнної бази в Белвілл, Іллиной, а звідти мав автом, у супроводі охорони, поїхати надвечір до містечка Іст Сен Луїс у тому ж стейті. Після промови в Іст Сен Луїс та передвиборчої „моторкади". Президент мав повернутися до Вашингтону. Заплановані також його відвідини хворого колишнього президента Гаррі Трумана у шпиталі в Кензас Ситі, де колишній президент перебуває вже цілий тиждень після нещасливого падіння біля ванни у власному домі в Індепенденсі. Президент має вислухати передвиборчі поради і вказівки Трумана. Вся програма Президента була запланована в Білому Домі так, щоб Линдон Б. Джансон зміг взяти в Ню Йорку, в четвер 22 жовтня, участь у прощаннях із колишнім президентом ЗДА, Гербертом К. Губертом, який помер у Ню Йорку 20 жовтня.

Про долю Хрущова існують різні версії

Москва. — Доля Нікіти Хрущова далі не відома — він зник „фізично й політично". Тому на цю тему у Москві та по всьому Совєтському Союзі кружляють між людьми пререзні версії. Так, наприклад, за однією версією, надрукованою в хорватському часописі „Уєзнік" в Загребі, Хрущова бачили, як він їхав чорною лімузиною „Чайка" в елегантній дільниці Москви „Ленінська Горка", де приміщується університет і де Хрущов буцім-то мав власний дім. Хрущов буцім-то має повну свободу рухів, але не користає з неї і ніде на публічних місцях не показується. За другою версією, що її приніс лондонський щоденник „Дейлі Телеграф", Хрущов перебуває в санаторії, недалеко Москви му шляху. Дуже можливо також — кажуть люди в Москві — що Хрущов перебуває під домашнім арештом, або, що його „дача" за Москвою оточена аґентами КГБ, себто тієї установи, яка стала наступницею ЧК, ГПУ й НКВД. Після того, як Хрущов казав розстріляти голову совєтської тайної поліції Лаврентія Берію, він сам перевів реорганізацію КҐБ і поставив там своїх людей, які проте зрадили його так само, як його партійно - політичні „приятелі".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ТАРЗАН, ч. 5330. Горилла кидається на Тарзана!

Тарзан був проголомшений... Замкнений в клітці горилла був вільний і атакував Сема Вотерса в його спальні!

З роздратованим риком мавполюд скочив вперед. Тварюка була заскочена, але швидко обернулася, щоб віповісти на виклик!